

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการศึกษา โดยใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวในผู้ป่วยจิตเภทต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภท 20 คนและสมาชิกในครอบครัวจำนวน 20 ครอบครัวในตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว ซึ่งนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวน และ ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยจิตเภท จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งที่รักษา (n = 20)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	60
หญิง	8	40
อายุ		
20-30	4	20
31-40	2	10
41-50	12	60
51-60	2	10
สถานภาพ		
โสด	10	50
คู่	5	25
หม้าย หย่า แยก	5	25
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4	20
ประถมศึกษา	16	80
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	1	5
รับจ้าง	7	35
ไม่ประกอบอาชีพ	12	60
รายได้		
เพียงพอ	19	95
ไม่เพียงพอ	1	5
การเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาลในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา		
ไม่เคยเข้ารับการรักษาเลย	17	85

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ครั้ง	3	15
ผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วย		
บิดา	3	15
มารดา	10	50
พี่	2	10
สามี	1	5
บุตร	4	20

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80 มีรายได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 95 ไม่เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 85 และพบว่าผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วยเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 3 จำนวน และ ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกในครอบครัวจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วยจิตเภท (n = 20)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	25
หญิง	15	75
อายุ		
20-30	3	15
31-40	1	5
41-50	7	35
51-60	5	25
60 ปีขึ้นไป	3	15
สถานภาพ		
โสด	1	5
คู่	18	90
หม้าย หย่า แยก	1	5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3	15
ประถมศึกษา	12	60
มัธยมศึกษา	3	15
อนุปริญญา		
อาชีพ		
ว่างงาน	3	15
รับจ้าง	11	55
ค้าขาย	6	30
รายได้		
มีรายได้	20	100
3,000-5,000 บาท ต่อเดือน	9	45

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
5,001-10,000 บาท ต่อ		
เดือน	11	55
ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภท		
บิดา	2	10
มารดา	6	30
พี่	4	25
น้อง	1	5
สามี	1	5
ภรรยา	1	5
บุตร	5	25
ระยะเวลาในการดูแล		
6 เดือน - 1 ปี	7	35
10 ปี ขึ้นไป	13	65

จากตารางที่ 3 พบว่า สมาชิกในครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี หญิง คิดเป็นร้อยละ 35 มีสถานภาพ คู่ คิดเป็นร้อยละ 90 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60 มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 55 มีรายได้ระหว่าง 5000 - 10000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55 มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยจิตเภทในฐานะมารดา คิดเป็นร้อยละ 30 และส่วนใหญ่มี ระยะเวลาในการดูแล 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 65

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวม และจำแนกรายด้าน ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว (n = 20)

พฤติกรรมการใช้ยาตาม เกณฑ์ การรักษา	ก่อนการใช้ โปรแกรม		หลังการใช้ โปรแกรม		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	การใช้ยาตามแผนการรักษา	3.06	0.27	4.13		
ความสามารถในการสังเกต และจัดการกับอาการ ข้างเคียงของยา	2.91	0.65	3.65	0.81	4.87	.001
โดยรวม	2.98	0.49	3.89	0.62	10.37	.000

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมและรายด้านทั้ง สองด้านของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว โดยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวมและรายด้านทั้ง สองด้าน คือ ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา และด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยาหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัวสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อ ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว (n = 20)

ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา	ก่อนการใช้		หลังการใช้		t	p-value
	โปรแกรม		โปรแกรม			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
รับประทานยาอนหลับเพิ่มโดยแพทย์ไม่ได้สั่ง	3.70	1.13	4.50	0.76	2.71	.014
เคยเพิ่มจำนวนเม็ดยามากกว่าที่แพทย์สั่ง	3.20	0.70	4.35	0.49	5.21	.000
รับประทานยาตรงเวลา	3.00	0.73	4.15	0.81	4.06	.000
หยุดยาโดยที่แพทย์ไม่ได้สั่งให้หยุด	2.95	0.76	4.10	0.45	5.51	.000
เคยลดจำนวนเม็ดยาน้อยกว่าที่แพทย์สั่ง	2.95	0.61	4.10	0.31	6.9	.000
รับประทานยาเมื่อมีอาการทางจิตเท่านั้น	2.90	1.02	4.05	0.39	4.72	.000
เคยลืมรับประทานยา	2.90	0.85	4.00	0.00	5.77	.000
เคยหยุดรับประทานยาเมื่ออาการดีขึ้น	2.80	0.95	4.00	0.00	5.64	.000
รับประทานยาครบตามแพทย์สั่ง	3.10	0.72	3.95	0.83	3.49	.002
รวม	3.06	0.26	4.13	0.18	22.14	.000

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว มีความแตกต่างกัน โดยพบว่าหลังได้รับโปรแกรมผู้ป่วยจิตเภทมีพฤติกรรมการใช้ยาสูงกว่าก่อนการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงจากยา รายชื่อ ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว (n = 20)

ความสามารถในการจัดการกับ อาการข้างเคียงของยา	ก่อนการใช้ โปรแกรม		หลังการใช้ โปรแกรม		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	เมื่อยามด ซ้อยากินเอง โดยไม่ ปรึกษาแพทย์	4.40	0.88	4.95		
มาพบแพทย์ตามนัดทุกครั้ง	3.15	0.59	4.20	0.41	6.19	.000
ปฏิบัติตามคำแนะนำเรื่องการใช้ยา เมื่ออาการดีขึ้นยังรับประทานยา สม่ำเสมอ	3.10	0.55	3.95	0.76	3.49	.002
เมื่อเจ็บป่วยทางกาย หยุดใช้ยาทาง จิตโดยไม่ปรึกษาแพทย์	2.35	0.99	3.75	0.79	5.27	.000
ปรึกษาทีมสุขภาพเมื่อมีปัญหาหรือ อาการผิดปกติจากการใช้ยา	2.95	0.69	3.70	0.92	2.88	.010
เมื่อมีอาการผิดปกติรุนแรงจากฤทธิ์ ข้างเคียงของยา ท่านรีบไปพบแพทย์ ทันที	2.60	1.14	3.00	0.32	1.51	.148
ขอให้แพทย์ปรับการรักษาเมื่อ อาการไม่ดีขึ้น	2.65	0.59	2.90	0.72	1.10	.287
เมื่อเกิดอาการข้างเคียงของยา ท่าน รับประทานยาแก้แพ้ตามที่แพทย์สั่ง	2.15	0.75	2.25	0.49	0.24	.649
รวม	2.91	0.65	3.65	0.81	4.87	.001

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงจากรายชื่อก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษารายครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับ เมื่อมีอาการผิดปกติรุนแรงจากฤทธิ์ข้างเคียงของยาท่านรีบไปพบแพทย์ทันที เมื่อเกิดอาการข้างเคียงของยาท่านรับประทานยาแก้แพ้ตามที่แพทย์สั่ง และ ขอให้แพทย์ปรับการรักษาเมื่ออาการไม่ดีขึ้นซึ่งพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ